

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordnen var:

Første behandling af forslag til lov om stats-tilskud til landbrugskursus m. m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 145, fremsættelsen i tidenden sp. 38).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Man har vist lov til at sige om den nugældende lov om tilskud til landbrugskursus, at den udmærker sig ved en usædvanlig lang levetid, idet det nemlig er 51 år siden, man fastsatte beløbet til 70 000 kr. om året til forskellige kursusformål; det er efterhånden blevet til 78 000 kr. Det bliver vist meget svært at finde en tilskudsordning for et lignende område, der ikke er steget mere i løbet af 51 år.

Man kan ikke deraf udlede, at der ikke har været noget behov for disse kursus. Man forbavses faktisk, når man bliver klar over, at der sidste år har været ca. 700 kursus med små 20 000 deltagere. Når man har kunnet klare sig økonomisk uden væsentlig forhøjelse af statstilskuddet, ligger det i, at man hele tiden har forhøjet tilskuddet fra lotterimidlerne; sidste år var det kommet op på 156 000 kr. Man mener, at der ikke længere er nogen vej frem ved forhøjelse af disse midler, idet det da vil gå ud over andre formål, som man ikke mener det bør gå ud over.

Jeg kan tiltræde, at tilskudsreglerne gøres lidt smidigere. I den gamle lov var det sådan, at man fastsatte forskellige beløb til forskellige kursusformer. Efter lovforslaget kan man fordele midlerne efter behov, således at de 200 000 kr., som man foreslår beløbet forhøjet til, fordeles efter det behov, der er.

Tilsyneladende for på forhånd at for-

milde folketinget over for den ret store forhøjelse af statstilskuddet meddeler landbrugsministeren, at han samtidig nedsætter en anden konto med 37 000 kr., sådan at der ikke reelt bliver nogen stor forhøjelse.

Hvad behovet for kursus i fremtiden angår, tror jeg, det nærmest vil være stigende, for med den fortsatte tendens til landbrugets mekanisering og rationalisering kan man næsten sige sig selv, at det i hvert fald ikke vil blive formindsket.

Derfor kan jeg på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget til en meget hurtig og velvillig behandling her i tinget.

Kr. Juul: Det foreliggende lovforslag er jo ikke af nogen stor økonomisk rækkevidde, men jeg kunne godt tænke mig, at en og anden af de lyttere, der har siddet og hørt på folketingsdebatten det sidste par dage og lagt mærke til, at ikke blot oppositionen, men også regeringen gav udtryk for det ønskelige i at nå frem til en skattenedsættelse, vil følge arbejdet i den kommende tid med stor opmærksomhed. Nu sker der altså dette, at vi allerede på tingets første egentlige arbejdsdag efter åbningsdebatten behandler et lovforslag, som betyder nye udgifter for staten. Landbrugsministeren har fundet en gammel lov fra Frederik den Ottendes tid og ment, den bør moderniseres. Mit parti har den opfattelse, at vor tilskudslovgivning på mange områder er drevet for vidt; vi mener, der er al mulig grund til at se nærmere på de forskellige tilskudslove, og mener også, det er nødvendigt at tage en maske ind her og dér, i det mindste være særlig på vagt over for nye tilskudslove og forhøjelse af beløbene i de gældende. De penge, staten giver ud til tilskud, ville have en større nyttevirkning, hvis borgerne fik lov til at beholde mere af deres arbejdsindtægt og så selv afholdt de udgifter, som er forbundet med de formål, der nu gives tilskud til.

Hvad angår det forslag, landbrugsministeren her har fremsat, er der det at sige, at der siden loven af 1908 er sket en betydelig udvikling. Adgangen til oplysning og uddannelse er noget letteret i dag end dengang, og landbrugsministeren motiverer jo også selv forslaget om nedsættelse af kursustiden bl. a. med den forbedring af folkeskoleundervisningen, der har fundet sted.

[Kr. Juul.]

Derudover kan der jo peges på de faglige skoler, landbrugsskoler, husmandsskoler og husholdningsskoler, som også byder betydelig bedre undervisning end for 50 år siden. Også mange højskoler har taget den faglige undervisning stærkere i brug end tidligere, og endelig har vi jo aftenskoleloven, der også giver mulighed for uddannelse af forskellig art.

Der er altså noget, der tyder på, at den gamle lov er blevet overflødig, og derfor vil jeg foreslå, at vi i et udvalg ser nærmere på alle de forhold, der står i forbindelse med denne lovgivning.

Niels Ravn: Det her foreliggende lovfor-slag om statstilskud til landbrugskursus kan måske med hensyn til beløbsrammens størrelse synes beskedent sammenlignet med de summer, vi ofte diskuterer her i salen. Men der er et gammelt ord om, at det er de små bække, der gør den store å. Det gælder også, når vi kommer ind på økonomiens område, og vil man en sanering af vor økonomi i den retning, som i de sidste dage klart er blevet trukket op her i dette høje ting fra oppositionens side, så må vi, hver gang der er tale om øget statsforbrug, om nye statstilskud, nøje analysere, om der nu også foreligger en virkelig statsopgave.

Og hvad drejer det sig da om i dette tilfælde? Ja, lovforslaget går som nævnt af tidligere ordførere ud på at forhøje et eksisterende statstilskud på 78 000 kr. til 200 000 kr. Pengene skal anvendes til forskellige landbrugsfaglige kursus, dels rent specielle landbrugsfaglige kursus, dels kursus i forbindelse med landbrugets bierhverv — der nævnes her en række forskellige ting, husholdningskursus og kursus i øvrigt af betydning for landbrugserhvervet. Det lyder sådan set højst tilforladeligt, men går man nærmere ind på at analysere beløbene set i relation til det antal personer, det drejer sig om, kommer man, synes jeg, til et meget interessant resultat. Som sagt, det drejer sig om en forhøjelse af statstilskuddet på 78 000 kr. til 200 000 kr., altså et beløb på 122 000 kr., men samtidig bebudede den højtærede landbrugsminister, som også nævnt af det ærede medlem hr. Chr. Thomsen, på et beslægtet område at ville foretage beskæring af

en bevilling med 37 000 kr. Den reelle forhøjelse vil altså komme til at andrage 85 000 kr. Da det drejer sig om ca. 20 000 deltagere, vil det betyde, at disse 20 000 deltagere i gennemsnit — nogle får måske mere, andre mindre — som følge af denne forhøjelse af tilskuddet får et beløb om året på 4 kr. 25 øre. Lægger vi til det samlede beløb, de 200 000 kr., administrationsudgiften, der er fikseret til 20 000 kr. — man har måske også lov til at pege på, at det er et ret stort beløb i forhold til bevillingen, som går alene til administration, 10 pct. — kommer vi til det resultat, at det vil dreje sig om 11 kr. pr. deltager, fortsat gående ud fra, at der er 20 000 deltagere.

På denne baggrund forekommer det mig, at man må have lov til uden at blive beskyldt for at være asocial, uden at blive beskyldt for at være uvillig eller vrangvillig, eller hvad man kan finde på at sige, over for de mennesker, det drejer sig om, at det dog vist ikke kan få nogen revolutionerende betydning for disses økonomi, om de får de 4 kr. 25 øre om året eller ej, og da slet ikke på den baggrund, som disse mennesker har, skitseret så ofte i den seneste tid af den højtærede landbrugsminister, der har givet udtryk for sin optimisme med hensyn til landbrugserhvervets muligheder. Set på den baggrund, som den højtærede landbrugsminister mener at have skabt, forekommer det mig, at man her befinder sig på et område, hvor staten kan spare et betragteligt beløb. Lægger vi de 20 000 kr. til administration til de 200 000 kr., så tangerer beløbet i alt $\frac{1}{4}$ mill. kr. Det er dog et betragteligt beløb for staten, men for den enkelte et så ringe beløb, at det overhovedet ingen betydning vil få. Her er altså et oplagt tilfælde, hvor vi uden skade simpelt hen kan lade staten træde ud af billedet og lade dette anliggende overgå til andre. Der er også, bl. a. af det ærede medlem hr. Kr. Juul, peget på den udvikling, der har fundet sted gennem nogle år, og hvorved der er opstået en række andre muligheder for, at man kan tilegne sig den faglige viden, der her er tale om.

Vi er naturligvis villige til at se på sagen i et udvalg, men af det, jeg her har fremført, vil man forstå, at der skal i hvert fald anderledes vægtige argumenter til end dem, vi

[Niels Ravn.]

hidtil er blevet præsenteret for, såfremt forslaget skal gennemføres med mit partis medvirken.

Morten Larsen: På det radikale venstres vegne vil jeg gerne anbefale det foreliggende lovforslag, hvorefter beløbet til landbrugskursus forhøjes fra 78 000 til 200 000 kr. Jeg forudsætter, at der desuden tilgås midler fra Landbrugslotteriets overskud. Vi kan ligeledes tiltræde, at skolekursus skal vare mindst 4 og højst 14 dage.

Når vi varmt kan anbefale dette lovforslag, er det, fordi det er vor absolutte opfattelse, at disse kursus er af stor værdi både for kvinder og mænd fra det mindre landbrug. Med den udvikling, der har været og fortsat vil være både teoretisk og praktisk inden for dansk landbrug, er det i alles interesse, at der også ud over den almindelige uddannelsesetid gives mulighed for et supplerende oplysningsarbejde. Denne lov er et godt grundlag for et sådant oplysningsarbejde, og derfor kan jeg tilsige vor villige støtte til lovforslagets fortsatte behandling.

Jeg lyttede med megen interesse til de bemærkninger, de to ordførere for venstre og det konservative folkeparti havde at gøre til lovforslaget. De konservatives stilling til en lov af denne karakter forbyder mig slet ikke, men jeg blev noget skuffet over at høre, at venstres sparepolitik nu hurtigst muligt skal sættes ind netop over for denne gruppe af mennesker, der både erhvervs-mæssigt, og man må måske også have lov til at sige økonomisk, har så hårdt brug for et oplysningsarbejde, så de kan udøve deres erhverv på den både for dem selv og ikke mindst for samfundet bedst mulige måde, men jeg forstår, at det bl. a. er her, venstre vil sætte ind med at spare. De begynder altså med det samme, og der er jo også lang vej, til deres mål er nået.

Jeg synes, at det i hvert fald må sætte ét af venstres folketingsmedlemmer i en mærkelig situation. Jeg har forstået det ærede medlem af venstre hr. Anders Andersen således, at der er meget nær forbindelse mellem det, Landboforeningerne ønsker at arbejde for, og den politik, venstre står som garant for. Jeg har, hvis jeg har læst det rigtigt, forstået, at Landboforeningerne har

tiltrådt dette lovforslag, og nu bliver det i hvert fald spændende for os andre at se, hvilken stilling det ærede medlem hr. Anders Andersen ønsker at tage, når den endelige afgørelse skal træffes.

Kristian Kristensen: Jeg vil gerne ganske kort på retsforbundets vegne anbefale det foreliggende lovforslag til behandling i det udvalg, der nu vil blive nedsat.

Fuglsang: Vi er i de to foregående dage blevet enige om, at i løbet af vinteren skulle oppositionspartiernes store spareplan bedømmes i lys af den praktiske virkning, og her begynder vi altså.

Det ærede medlem hr. Kr. Juul sagde, og det er sikkert principielt set ud fra spareplanen, at borgerne ville få mere ud af pengene, hvis de selv fik lov at administrere. Det drejer sig her om et statstilskud på 200 000 kr. Vi har her i landet i alt 200 000 landbrug, det vil altså sige 1 kr. til hver. For mig er det et spørgsmål, om den enkelte landmand vil få mere ud af denne krone, end landbruget som helhed vil få ud af de kursus og den virksomhed, som kommer ud af det samlede beløb, vi her bevilger. Mig bekendt har hele det landbrugsfaglige oplysningsarbejde gennem tiderne spillet en endog meget væsentlig rolle for dansk landbrugs udvikling frem til den standard, det har i dag, og efter min opfattelse er det i hvert fald ikke her, vi skal begynde at spare.

Jeg kan tilsige lovforslaget mit partis støtte.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne rette en tak til de forskellige partiers ordførere. Jeg må variere denne tak, idet jeg dels takker dem, der har tiltrådt lovforslaget, dels dem, der har givet udtryk for, at de i hvert fald vil se på det i udvalget.

Den stilling, venstre tog, undrede mig i og for sig. Mindre undredes jeg måske over det konservative folkepartis stilling. Jeg tror, jeg uden overdrivelse tør sige, at den kategori, der her får tilskud, i alt væsentligt er husmænd eller husmænds børn, og det er vel nok den befolkningsgruppe, som får færrest tilskud til sådanne formål, som der her er tale om, sammenlignet med næsten alle andre i samfundet. Det undrer mig

[Landbrugsministeren.]

derfor, at man netop vil sætte ind med sin sparekampagne på dette specielle område. Det kan måske siges, at det er en lidt uheldig dag, forslaget er kommet til behandling på. Havde det været behandlet i forgårs, er det muligt, at udtalelserne — det tør jeg ikke sige, men jeg har lov at tænke det — måske havde fået en lidt anden drejning.

Jeg betvivler ikke det ærede medlem hr. Niels Ravns evne til at regne, men han er bare gået ud fra et forkert grundlag, og derfor får han også et forkert facit. Ved det foreliggende lovforslag er der tale om en forhøjelse på 122 000 kr. Jeg har bare stillet i udsigt, at der spares 35 000 kr., men det er et helt andet sted; altså, det bliver ikke 4 kr. 25 øre, det bliver 6 kr. og et eller andet. Jeg regner ikke med, at det ændrer det ærede medlems principielle betragtninger, jeg nævner det kun for en fuldstændigheds skyld.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, er det tiltrådt af Landbo- og Husmandsforeningerne. Det er mit håb, at man, når nu forslaget kommer i udvalg, sørger for at få yderligere oplysninger og i øvrigt bliver bestyrket i den velvillige indstilling, man har, og kan denne velvilje også udvides til at omfatte partiet venstre, vil det da selvfølgelig glæde mig.

Jeg for min del mener ikke, at forslaget behøver at have noget med partipolitik at gøre, og det tror jeg heller ikke man regner med. Det er en meget værdifuld ordning, som man har haft gennem en meget lang årrække, og hvorved man har kunnet gennemføre en værdifuld undervisning. Det er ganske naturligt, at de beløb, der medgår hertil, skal føres à jour. Det er det, der sker ved det foreliggende lovforslag. Jeg håber på et godt resultat af udvalgsbehandlingen.

Kr. Juul: Må jeg sige til det ærede medlem hr. Morten Larsen og til den højtærede landbrugsminister, at nu kunne de jo vente med at angribe mig, til der var grund til det. De angriber mig for, at jeg ikke under landmændene en smule tilskud til de kursus, der her er tale om. Det har jeg foreløbig ikke sagt andet om, end at vi i et udvalg bør undersøge, om de formål, som denne gamle, umoderne lov skulle varetage, ikke

kan varetages på andre af de områder, hvor der bydes på undervisning.

Til det ærede medlem hr. Fuglsang vil jeg gerne sige, at vi mener, det er en fordel for borgerne, hvis de i stedet for at pengene drages ind i statskassen og fortoldes med de 10 pct., eller hvor meget det er, selv får lov at beholde dem; så får de i hvert fald de 10 pct. mere til rådighed til varetagelse af de opgaver, det drejer sig om. Nytttevirkningen bliver større.

Fuglsang: Jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Kr. Juul, om jeg forstod ham rigtigt: var det blot i den form, lovforslaget har, han var modstander af det, og vil det ærede medlem hr. Kr. Juul under en anden form være med til at yde det tilskud, her er tale om?

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Thomsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 27. oktober kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om statstilskud til landbrugskursus m. m.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

[Formanden.]

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om indløsning af visse sparebeviser.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statsgarantier og statsforskrivninger vedrørende betalingsaftaler med udlandet.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af gevinster ved lotterispil m. v.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om afgift af konsum-is.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14²².

8. møde.

Tirsdag den 27. oktober kl. 14.

Formanden: Medlemmer af folketinget Ninn-Hansen, Henry Christensen, Erik Eriksen, Axel Kristensen, Poul Møller, Sønderup, Poul Sørensen og Thestrup har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om rigstilstaltale mod fhv. minister Johannes Kjærbo.

Medlem af folketinget Skov Jørgensen har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil socialministeren oplyse, hvorfor det ikke har været muligt ved beskikkelsen af åndssvageforsorgens bestyrelse i højere grad at tage hensyn til lovens bestemmelse om „en ligelig repræsentation fra de forskellige dele af landet“?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige.

Valgt blev: *K. Axel Nielsen, Alsing Andersen, Dupont, Holger Eriksen, Victor Gram, Frode Jakobsen, Retoft, Lannung, Gøting, Vagn Bro, Per Federspiel, Ladejød, Helga Pedersen, Paabøl, Thestrup, Ole Bjørn Kraft og Marie Antoinette von Lowzow.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om statstilskud til landbrugskursus m. m.

Valgt blev: *Chr. Thomsen, Bladt, Ditlevsen, Lysholt Hansen, Hougaard, Th. Mikkelsen, P. A. Rasmussen, Morten Larsen, Kristian Kristensen, Kr. Juul, Damsgaard, Foged, Henry Hansen, Justesen, Niels Ravn, Clausen (Olufskjær) og Poul Thomsen.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 273, fremsættelsen i tidenden sp. 110).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans R. Knudsen: Forslaget til det kommende års ligningslov går som sine forgængere først og fremmest ud på en forlængelse af de bestående midlertidige ligningsregler. Jeg kan vist uden at blive modsagt sige, at dette forslag naturligvis ikke kan være grundlaget for større eller mere gennemgribende ændringer i beskatningssystemet. Det kan det ikke alene af den grund, at ligningsloven skal have gyldighed for det kommende skatteår og derfor skal være færdigbehandlet inden nytår, så